

Točení kolem Alšovy židle na Suchdole

Pokud obdržíte e-mailovou zprávu s textem: „...rádi bychom natočili reportáž o Alšově židli na Suchdole a tímto Vás prosím o rozhovor na kameru, a to nejlépe přímo v prostorách Alšova kabinetu na městském úřadě. Pokud budete souhlasit, dovolil bych si navrhnout setkání tento čtvrtek v 17.00 hodin...“ nelze nevyhovět. Vaše jméno je pod článkem Alšova židle na Suchdole (viz čtvrté číslo Suchdolských listů 2015). Zároveň se domníváte, že natáčení bylo domluveno předem, pravděpodobně někým odpovědným z úřadu MČ. Okna budovy úřadu městské části „tento“ čtvrtek ve tři čtvrtě na pět temná. Vchod uzavřen. Bylo by namístě žadateli o reportáž zatelefonovat. Vzhledem k předcházející domněnce, že je vše předběžně dohodnuto, nebylo vyžádáno kontaktní telefonní číslo. Zavolat starostovi? Ještě mechanicky zazvonit do starostovy kanceláře, dveře se otvírají. Nahoře světlo, v kanceláři jedna pilně pracující duše, která o natáčení nic neví a nemá navíc mnoho času, za chvíli je třeba zamknout budovu. Otevírá Alšův kabinet, rozsvítit

Karel Höger ve filmu *Mikoláš Aleš* režiséra Václav Kršky, 1951

a dole u vchodu znova zvonek. Přichází další zúčastněné osoby. Pan redaktor si mě vygoogloval. Nabyl poté přesvědčení, že jsem vedoucí Alšova kabinetu, který má otevřeno jako výstavní síň. S poznámkami kameramana se instaluje Alšovo křeslo. Zkouší se světlo, mikrofon. Pan redaktor má připravené otázky, mluví se na kameru. Postupně vysvítá sku-

tečnost, že reportáž nikdo nepoptal, nevyžádal, ani nezadal. Po dokončení bude nabídnuta některým televizním stanicím. Odvysílaná doba sestřihaného materiálu – desítky vteřin. Při rekapitulaci historie putování Alšovy židle na kameru i mimo se vynořila zajímavá souvislost. Mezi Mikolášem Alšem a Tomášem Garrigueem Masarykem. Alšova židle zůstala v podniku Karla Ludvíka Masaryka. Odtud se dostala do rodiny T. G. Masaryka. O mnoho let později v roce 1931 dostala nově otevřená škola na Suchdole se souhlasem prezidenta republiky do názvu jeho jméno „Masarykova obecná škola smíšená v Suchdole“. O 22 let později, v roce 1953, vystřídal T. G. Masaryka v názvu M. Aleš. Škole byl propůjčen čestný název „Osmiletá střední škola Mikoláše Aleš v Suchdole u Prahy“. Mikoláš Aleš „dal“ Masarykovi židli a „vzal“ mu školu na témže Suchdole, kterému darovala jeho židli Masarykova pravnučka. Aleš nemohl vědět, že jeho osobnost i dílo budou jednou zneužity. Byl uváděn, zejména v 50. letech, jako příklad pro umělce v socialismu. Chudý, blízký tvorbou dělnému lidu a hlavně srozumitelný, realistický, národní.... Herecky nezapomenutelně ztvárnil Alše v roce 1951 Karel Höger

M. Aleš, *Hlídač*, Rais, 1906

v dobově tendenčním filmu režiséra Václava Kršky. Nicméně nad filmovou scénou, kdy v zimě pod kabátem nemá Aleš – Höger ani košili, se pohoršovala Alšova dcera Marina Svobodová Alšová. Ve výpovědi, zaznamenané na gramofonové nahrávce, rozhořčeně uvedla: „*Ano, byli chudí, ale vždy měli služku.*“

To vše nám může připomínat Alšova židle na Suchdole. Mikoláš Aleš by se zcela jistě, jak ho známe, velmi vztekal, kdyby se pro Suchdoláky stala fetišem. Spravme ji, potřebuje trochu zrestaurovat, a sedme na ní. Klidně si představme, jak do ní Aleš umisťoval své, zřejmě stále mohutnější pozadí, a nakláněl se nad tím

jediným, čeho se nevzdal a z čeho vytvořil do té doby nevídané dílo. Papír, tužka, pero a tuž. Studie, kresby, stovky ilustrací do časopisů a knih. Při malování se stojí.

Poděkování patří Věře Štěpánkové a redaktoru Pavlu Brodilovi (Radio Applaus, TV Praha).

Magdalena Vovsová
